

τας μαζί. "Αλλη απόδειξη για τὸ κοινοτάξιμά τους εἶναι πὸν λάβανε μέρος στὸ συλλαλητήριον κατὰ τῆς ἐνώσεως τῆς Κρήτης. Ψέφτικη κατηγορία κι ἀφτὴ ὅπως κι' οἱ προηγούμενες. Τὸ Σοσ. Κέντρο πιστὸ στίς ἀρχές τοῦ ἀρνήθηκε νὰ λάβῃ μέρος στὸ συλλαλητήριον κατὰ τῆς ἐνώσεως τῆς Κρήτης, ἐνῶ δὲν ξέρω πόσα ἀπειλητικὰ γράμματα τοὺς στέλνανε οἱ Ναότουρκοι. καὶ ἡ Ἑλλ. Κοινότητα—φυσικὰ, ἀναγκαστικὰ—ἐλαβε μέρος κι ἀντιπρόσωπὸς τῆς ἐβγαλε καὶ λόγος. Ἡ ἐφημερίδα τοῦ Κέντρου χτυποῦσε ἀλύπητα κάθε κοινοτάξιμά. διαφάντεθε ἀφοδὰ τὶς ἐθνότητες καὶ τὸ Πατριαρχεῖο στὸν καιρὸ τῆς Τούρκικης Κυδέρνησης καὶ μετὰ τὴν Ἑλλ. κατοχὴ/ὄλες τὶς Βουργάρικες θηριωδίες. Εἶναι τόσο γελοία ἀφτὴ ἡ κατηγορία πὸν δὲν ἀξίζει κανεὶς νὰ σχοληθεῖ περισσότερο μᾶφτίνα. "Ἄς περιμένουμε τὶς ἀνύπαρκτες ἀποκάλυψεις τοῦ μπάρμπα Ρίζου θᾶναι γλέντι σωστό. "Ἐνα πρᾶμμα δὲν ξέρω ἂν σκέφτηκε ἡ Κυδέρνηση. Πῶς, ἀπὸ ὄλες τὶς φυλὲς πὸν ζοῦνε στὴ Μακεδονία, οἱ Ἑβραῖοι εἶναι οἱ μόνοι πὸν δὲν ἔχονε κανένα λόγο ἐθνικὸ νὰ μὴν εἶναι ἐφαριστημένοι μετὰ τὴν Ἑλλ. Κατοχὴ. Σὰ βλέπει ὁμοῦς ὁ Ἑβραῖος πῶς κατὰτρέχουμε τοὺς Ἑβραίους σοσιαλιστές, καὶ θὰ τὸ ξηγήσει πῶς τὸ κάνουμε ἀπὸ στενὴ ἐθνικιστικὴ πολιτικὴ, πῶς ἡ καχυποψία μας φτάνει ὥς τὸ σημεῖο νὰ ὑποψιαζόμαστε τοὺς ἀληθινὰ φιλελεύθερους Ἑβραίους, σὺν τὶ ἐμπιστοσύνη θᾶχει στὴ φιλελευτεροσύνη μας;

Σὺν τὶ βάση θὰ δώσει στίς ὑποπείες καὶ τὶς ὑποσκεσές μας; Μὲ τέτοια μέτρα ἀντὶς νὰ συναδερφωθοῦμε θὰ χωρίζομαστε περισσότερο! "Ἀμ οἱ Τοῦρκοι καὶ Βούργαροι ποῦχουν καὶ ἐθνικοὺς λόγους νὰ μὴν εἶναι ἐφαριστημένοι μετὰ τὴν ἀλλαγὴ; Μᾶφτοὺς ἴσως συναδερφωθοῦμε στὴ μέλλουσα ζωὴ.

Π. ΠΑΒΛΙΔΗΣ

TRILUSSA.— Λένε πῶς μιὰ μέρα ἕνας Ἀιγὸς Ρωμαῖκός, πὸν γύριζε νικητὴς ἀπὸ τὸν πόλεμο, δῖψαε καὶ ἔσκυψε νὰ δροσίση τὸ λαρόγγι του σὲ μιὰ δημόσια βρύση.

Καθὼς κατέβηκε, ἕνας γάττος φωτογράφος τὸν παρακάλεσε νὰ σταθῇ νὰ τόνε πάρῃ.

— Στάσου, στάσου, φίλε, τοῦ γρύλλισε εἷς παγώνι. Μιὰ πὸν βρέθηκες ἐδῶ, νά, μιὰ καλὴ περίσταση νὰ βγῶ καὶ γὼ μαζὶ του. "Ἐτσι κοροϊδεύω τὴ Δόξα καὶ ψευτίζω τὴν Ἱστορία. Γιατὶ θὰ κάνω νὰ πιστέψουν ὅλοι πῶς εἶμουνα καὶ γὼ ἀνάμεσα στὰ βέλη στὰ πεδία τῶν μαχῶν, φωνάζοντας παληκαρία «Ἐμπρός! Ἐμπρός!»

Καὶ περὶφανέμενο γιὰ τὴν παληκαριά του, σήκωνε τὰ φτερά του καὶ ἀνοίγε τὴν οὐρά του γιὰ νὰ δείξῃ τὴ δύναμη καὶ τὴν ὁμορφιά του.

Μὰ δὲν κατώρθωσε παρὰ νὰ βγάλῃ στὰ πόδια τὸ σπουδαῖο ἐκεῖνο μέρος πὸν ἐπαινοῦνε τὰ τραγούδια τῶν Καφεσαντάν.

...»»»...

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΦΥΛΛΑ

Στὸ δρόμο τὸν κεραμιδὴ κίτρινα φύλλα ἀφίνει τὸ δέντρο τὸ λιγνὸ, πὸν ἀπὰ στὸν τοῖχο εἶναι σχυμμένο, στὸν τοῖχο τοῦ περιβολιοῦ, πὸν σκέλεθρο ἔχει μείνῃ

Τ' ἀρχοντικό, πὸν γέρασε, λὲς κ' εἶναι βυθισμένο μὲς σὲ βαριὸ ἕνα λήθαργο.—Μὰ ἔζησε μιὰν ἡμέρα...— Τώρα κ' οἱ ντουφεκίθρες του χόρτο ἔχουν φυτρωμένο...

Τὰ κυπαρίσια ἀξαίνουνε, γιομίζουν τὸν ἀγέρα καὶ σφίγγουνε στὴν ἀγκαλιά τὸ κρῦν καὶ τὴ γαλήνη τοῦ θλιβεροῦ περιβολιοῦ, ἀπάνω, γύρω, ὥς πέρα...

Κι' ὁ τοῖχος τοῦ περιβολιοῦ, πὸν σκέλεθρο ἔχει μείνῃ,— τὰ ὑστερὰ του ἀπάσδετα τὰ πῆραν πιὰ τ' αὐλάκια,— κυττάει πάντα περήφανος. Στέναγμα δὲν ἀφίνει.

Μὰ πάνω του ξαπλώνονται κόκκινα φυλλαράκια ἀκλερα κι' ἄπλερα. Μὰ αὐτὰ κάτι σὰ νὰ ζητᾶνε... Σὰ νὰ πετᾶνε ἀκόμα καὶ τὰ δροσερὰ φιλάκια...

Τὰ φύλλα μιὰ ἱστορία γλυκεῖα θυμῶνται καὶ θυμᾶνε.—

1913

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΙΤΑΝΟΜΑΧΙΑ

Οἱ ψευτιὲς καὶ οἱ ψευτοευσαιστησιὲς καὶ ψευτοφιλελευτεριὲς, πὸν μ' αὐτὲς ζητᾶνε τὰ κράτη νὰ σκεπᾶσουνε τοῦ πολέμου τὴ γύμνια, με ἔλῃ τὴν ἀηδία πὸν μᾶς φέρνουνε. σὺν κάθε ψέμα καὶ κάθε ὑποκρισία, πρέπει νὰ χαιρετιστοῦνε ὥς χαρχαχτηριστικὸ σημεῖο τῶν καιρῶν. Ὁ μεθυσμένος πὸν πασχιίζει ν' ἀποδείξει, πῶς δὲν εἶναι μεθυσμένος, νιώθει στὸ βάθος τῆς συνείδησής του, πῶς τὸ μεθύσι εἶναι πρᾶμα ντροπερό. Ἡ μοιχαλίδα, πὸν μὲ τόσο, ἐπιμέλεια κρύβει τὰ κημώματὰ τῆς ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμον. καὶ ἔχει μονάχ' αὐτό, μὰ καὶ ζητᾶει νὰ κακογλωσσίσαι τὴ γειτόνισσά της ἢ φιλενάδα της, πῶς ἔχει ἀγαπητικούς, ἀναγνωρίζει: πῶς ἡ διαγωγὴ της δὲν εἶναι καλὴ. ἢ τουλάχιστο ἔδει, ὅτι ὁ πολὺς κόσμος θὰ τὴν κατηγορήσῃ, ἂν μάθει τὴν ἀλήθεια.

Πᾶνε λίγες χιλιάδες χρόνια, πὸν ὁ Ὁμοῖρος ἔδωξε τοὺς ἥρωές του νὰ λένε λόγια σὺν τ' ἀκλόουθα:

"Ἄς μὴ βιαζόμαστε λοιπὸν νὰ πᾶμε πίσω στ' Ἀργεῖς

Πριχοῦ χορτάσομε καὶ μεῖς τῶν Τρώων τὶς γυναῖκες...

καὶ

Γρήγορα τότε θάβλεπαν νὰ γονατίσαι ἡ Τροία καὶ σκλαβωμένη ἀπ' τὰ βαριά νὰ ρηχνατεῖ σπαιτιά μας.

Και περκατώ μιὰ προσευχή στὸ Δίχ τὸ μαυροσύγγενο:

...ἄχ, βοήθα νὰ μὴν πέσει
 Ὁ ἥλιος, καὶ νὰ μὴ χυθεῖ τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι,
 Πιεχοῦ τὸ πλούσιο ἀρχοντικὸ γκρεμίσω τοῦ Πριάμου
 Καὶ κάψω μ' ἀσπλαχνὴ φωτιά τις πόρτες, καὶ πρὶν κάνω
 Κομάτια ἀπάνου στὸ κορμὶ τοῦ γιοῦ του τὰ τσαπράζια,
 Κουρελιασμένα ἀπ' τὸ χαλκὸ καὶ γύρω του στρωμένοι
 Πολλοὶ συντρόφοι λί' ποτα στὸ αἷμα ὡς κολυμπᾶνε.»

(Μετάφ. τοῦ Πάλλη)

Πιὸς πολέμαρχος, πιὸς βασιλιάς θάχε τώρα τὸ
 κουράγιο νὰ πεῖ τέτλια λόγια στοὺς στρατιώτες του ἢ
 στὸ Θεό του; Ἄν ρίξουμε μιὰ ματιά σ' ἐναν, ὅπιον
 καὶ νᾶναι, λόγῳ ἀπ' αὐτοὺς ποὺ εἰπωθήκανε ἀπ' τὴν
 ἀρχὴ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, θὰ δοῦμε, πῶς ἔ
 θένας ἔκανε τάχα κάθε δυνατὴ προσπάθεια, γὰ νὰ
 σώσει τὴν εἰρήνῃ τοῦ κόσμου, πῶς ἀναγκάστηκε νὰ
 καταφύγει στὸν πόλεμο μὲ πόνον στὴν καρδιά ἀπὸ χρέος
 νὰ υπερασπίσει τὸ δίκιο τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὸν ἐπίδουλο
 καὶ ἄδικο ἐχτρώ, πῶς πηγαίνει νὰ θυσιάσῃ γιὰ τὸν
 πολιτισμὸν...

Μιὰ τέτλια πρόχειρη παραβολὴ μπορεῖ νὰ μᾶς
 δώσει ἀφορμὴ γιὰ π.λλές σκέψεις, φτάνει νὰ μὴν
 ἔχουμε πολλὴν ἐμπιστοσύνην στὰ λόγια, μὰ νὰ ζητᾶμε
 νὰ σοῦμε λίγο πιὸ βαθιά.

Τὰ πράγματα στὴν οὐσία τους δὲν ἀλλάξαν καὶ
 πολὺ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνη, γιὰτὶ ὁ πόλεμος εἶναι
 πάντα πόλεμος καὶ εἶναι βέβαιον, ὅτι μὲς στὰ βάθη
 τῆς ψυχῆς τους κ' οἱ σημερινὲς πολέμαρχοι προσεύ-
 χονται στὸ Θεό τους, νὰ τοὺς βοηθήσει νὰ γκρεμί-
 σουνε τ' ἀρχοντικὰ τῶν ἐχτρῶν τους καὶ νὰ κάψουνε
 μ' ἀσπλαχνὴ φωτιά τις πολιτείες τους καὶ νὰ τοὺς κά-
 νουνε νὰ κολυμπήσουν πίσω μὲς στὸ χίμα. Μὰ
 αὐτὴ ἡ προσπάθεια νὰ σκεπάσουνε μὲ χρυσὰ λόγια
 τοὺς ἀληθινούς τους πόθους δείχνουνε, πῶς οἱ λαοὶ
 ἀρχίσανε νὰ αἰσθάνονται ἀλλιώτικα καὶ πῶς βρικό-
 μαστε στὶς παραμονὲς μιᾶς ἄλλης ζωῆς: ἢ τὸ ψέμα
 θὰ γίνη καινούργια ἀλήθεια ἢ θὰ λείψει τὸ ψέμα καὶ
 θὰ μείνει ἡ παλιὰ ἀλήθειά· τὸ πρῶτον εἶναι προχώ-
 ρηση, τὸ δεύτερον γύρισμα πίσω πιστεύω στὴν προχώ-
 ρηση. Ἄς μὴν τρομάξουνε οἱ Νιτσεϊστές, πῶς μιὰ τέ-
 τια νέα ζωὴ θὰ φέρει τὸν ἐκφυλισμὸ, πῶς θὰ ἐμποδί-
 σει τὴ δαρβινικὴ ἐπιλογὴ, τὸ φυσικὸ ξεδιάλεγμα.
 Ἡ ἀνθρωπότης, ἐπὶ μορφὴ κιὰν πάρει ὁ πολιτι-
 σμός της, θὰ ἐξακολουθήσῃ ν' ἀγωνίζεται σ' αὐτὴ,
 καὶ γι' αὐτὴ τὴ ζωὴ, καὶ δὲ θὰ πάβει νὰ ἐρωτεύεται.
 Ὁ ἀγώνας καὶ ὁ ἔρωτας, αὐτὲς οἱ δύο κρισάρες, ποὺ
 κριστρίζουνε ἀδιάκοπα κάθε ζωντανὸ εἶδος, δὲ θὰ λεί-
 ψουνε ποτὲς ἀπὸ τὸν κόσμον· μὰ μονάχα ἡ μορφὴ του.
 Θ' ἀλλάξει, ἀκολουθώντας καὶ αὐτὴ τὸ αἰώνιον καὶ ἀδιά-
 κοπο ξετύλιγμα ποὺ κυβερνάει τὰ πάντα, ἀκόμη καὶ
 τοὺς πολιτισμούς καὶ τίς ἰδέες καὶ τίς γλώσσες καὶ
 τίς ψυχές.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

ΘΡΥΛΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΑ-ΣΟΥ

ΣΤΟΥΣ ΤΑΦΟΥΣ *

Κάθε κολώνα γίνεται φῶς καὶ κάθε πρᾶμα λάμ-
 πει. Οἱ πολύτιμες πλάκες τοῦ κιβουριοῦ ἀπομόναχες
 σγκώνονται καὶ ἔλο τ' ἀσῆμι, τοῦ Μεγάλου (1) Ἰσεν-
 τέρ—ποὺ κυρίεψε ντουινιάδες!— κυλάει μὲ τὰ κύ-
 ματα τοῦ Καρά-Σου· ἔλα τὰ βασάνια του εἶναι χρυσᾶ
 καὶ λάμπουν, ὁ βυθὸς του ἀπὸ χρυσόκονι τοῦ Μαν-
 τσοῦ (2), τὰ βράχια του χρυσταλλίτες καὶ τὰ χαμό-
 δεντρά του κοράλια κόκκινα. Ὅλα εἶναι φῶς καὶ τὸ
 φῶς σὲ ἔλα!

Μέσα σὲ φελοῦκι ἀπὸ φίλιδες καὶ μοσχόξυλο, κλί-
 τεται τὸ «Χρυσὸ Ἀγῶρι»· εἶναι τὰποσπὸρι τῆς θεϊ-
 κῆς ράτσας καὶ τῷπειρεν ὁ Μεγάλος Μπέης τοῦ Κα-
 ρασοῦ καὶ τὸ γέννησεν ἡ πεντάμορφη νεράιδα Λά-
 μιες τὸ φυλάει μέσα στὰ ὑπόγεια τῶν Τάφων ποὺ
 ἦσουχα-ἦσουχα ρέει τὸ Μαῦρον ποτάμι καὶ Νύφες τῶν
 Βουνῶν καὶ τοῦ Λόγγου τὸ θρέφουνε· εἶναι τὸ Μπεό-
 πουλο, τὰποσπὸρι τῆς θεϊκῆς ράτσας.

Ἐφτὰ τὸ νανουρίζουν χανοὺμ γλυκές, σταλμένες
 ἀπὸ τῆς Μάννας τὴν ἀγάπῃ καὶ τοῦ Προφήτη τὴν
 ἔγνοια· ἔφτὰ Νουρί ποὺ μαγεύουν μὲ τὴ ματιά καὶ
 μὲ τὴ φωνή τους ἡμερώνουν.

Τὸ νανούρισμά τους εἶναι τραγοῦδι χαρᾶς καὶ εἶναι
 μοιρολόγι.



«Τὸ θρόϊσμα τῶν φύλλων πάρε ἄλογο, καὶ τίς
 κινεὲς ποὺ παίζουν ἀνάλαφρα στὰ Κέθρα καὶ στὶς
 »μοσχοκαρυές, Ἴπνε, κι' ἔλα νὰ χαϊδέψῃς ἀπαλά,
 »σὰν τὸ φίλημά μου, τίς μαῦρες διαμντῶπτερες τῶν
 »ματιῶν τοῦ χρυσοῦ ἀγοριοῦ.

«Ἐλα, Ἵπνε, νὰ φευγατίσῃς καθ' ἔγνοια πὸ τὴν
 »πράσινη (3) γνώμη του καὶ νὰ τὸ πάρῃς μαζὺ σου
 »στὰ βελουδένια λεϊδάδια καὶ στὶς ἄσπρες νύχτες, νὰ
 »τρανέψῃ νάντρεϊέψῃ τοὺς προγόνους του νὰ μοιάσῃ

* Ἡ ἀρχὴ στὸ περασιμένο φύλλο.

(1) Ἐννοοῦν τὸ Μεγαλέξαντρο (Ἰσεντέρ), τὸν διαρεν-
 τεύουν γιὰ τοῦρκο· βρίσκεται δὲ τὸνομά του σὲ πολλὰ πα-
 ραμύθια τοῦρκικα.

(2) Μαντσοῦ: Ἀπὸ τὴ φυλὴ αὐτὴ κατάγονται οἱ
 Τοῦρκοι καὶ τῶχουν νὰ τὸ λένε στοὺς θρούλους τους. Ἐέ-
 ρανε μάλιστα πῶς ἡ φυλὴ τους τότες, εἴτανε πλούσια γιὰτ'
 εἶχε τόπους σιμὰ σὲ χρυσορυχεῖα, ἴσως τοῦ Οὐράλ.

(3) Πράσινη: ἄγουρη γνώμη δηλ. ἀγίνωτη ἀρὰ εἶναι
 μωρο παιδί. Τὸ λένε σ' ὅλα τὰ γωριὰ τοῦ Κάμπου Σερρών·
 ἔχουσα στοῦ κ. Ἴω Καταγιαννίδῃ τὸ σπιτικὸ στὴ Νι-
 γρίτα καὶ στοῦ Παπαγιώργη Σαμαρά τὴ Φαμήλια, στὸ Ὀρ-
 λιακον.